

Kooperativní projekty v ČR

1. Význam kooperativních projektů

Při přechodu na nový software by knihovna měla zvážit možnost zapojit se do kooperativních projektů, tj. projektů, které jsou založeny na vzájemné spolupráci českých knihoven. Mezi ně patří např. souborné nebo regionální katalogy, popř. další typy společných katalogů, nejrůznější všeobecné nebo oborové portály, projekty zaměřené na poskytování určitých typů služeb či různé formy sdružení (konsorcií).

Nový knihovní software obvykle přináší nové funkce nebo možnost provést změny v nastavení nejrůznějších procesů. Proto změna softwaru:



- přináší možnost **zapojení knihovny do kooperativních projektů**;
- je příležitostí pro **zlepšení a zjednodušení stávajících postupů při kooperaci** (např. nový software umožňuje sklízení záznamů pomocí protokolu OAI-PMH, takže knihovna, která dosud posílala záznamy do Souborného katalogu ČR formou dávek, může v novém softwaru záznamy předávat pomocí protokolu OAI-PMH).

Informace o vybraných národních kooperativních projektech najdete níže.



Ke zvažování, zda (a jakým způsobem) zvolený knihovní software odpovídá požadavkům na zapojení do národních kooperativních projektů, je možné využít přehledný [diagram](#).

1.1 Výhody pro knihovny

Kooperativní projekty jsou pro práci knihoven velkým přínosem, protože **vedou ke sdílení finančních nebo lidských zdrojů, zefektivňují práci knihovníků, omezují zbytečné duplikování činností, které už někdo vykonal, a zároveň knihovnám (obzvláště těm menším) často umožňují, aby svým uživatelům nabídly služby, které by si samy jinak nemohly dovolit**, ať už z finančních, personálních či jiných důvodů. Jde např. možnost vyhledávání a využívání informačních zdrojů z různých knihoven, sdílenou katalogizaci (stahování bibliografických nebo autoritních záznamů), sdílení dalších informačních zdrojů a doplňujících informací nebo využívání praktických nástrojů pro jednodušší spolupráci v některých oblastech (např. využití MVS prostřednictvím Souborného katalogu ČR).

Pro fungování kooperativních projektů je nezbytností dodržování standardů, ať už jde o standardy v oblasti knihovnictví nebo další obecně používané standardy.



To, jak kooperativní projekty fungují a jaká je jejich kvalita, závisí především na zapojených knihovnách. Proto je vhodné, aby knihovny tyto projekty nejen využívaly pro zkvalitnění svých služeb, ale také aby se na nich podle možností samy podílely, např. tím, že budou:

- nově vytvořené autoritní záznamy předávat do databáze autorit;
- přispívat do Souborného katalogu ČR;
- skenovat obálky knih a další přidávaný obsah (byť by u malých knihoven šlo např. pouze o zdroje, které jsou v jiných knihovnách hůře dostupné).

1.2 Výhody pro uživatele knihoven

Neméně důležitá je také skutečnost, že **kooperativní projekty přispívají ke zlepšení služeb uživatelům.**

Některé projekty přináší uživatelům užitek přímo, např.:

- Souborný katalog ČR umožňuje prohledávat katalogy více knihoven z jednoho rozhraní;
- portál Knihovny.cz umožňuje čtenáři správu jeho čtenářských účtů v různých knihovnách z jednoho místa, nabízí vyhledávání v různých typech zdrojů, ať už se jedná o monografie, seriály, články nebo např. elektronické zdroje.

Některá z těchto zlepšení bychom mohli označit za nepřímá, např.:

- využívání autoritních záznamů v knihovním katalogu umožní uživatelům přesněji vyhledávat;
- díky službám serveru ObalkyKnih.cz může být katalog obohacen o další funkce (např. zobrazení obálek knih, obsahů, citací seznamů literatury, volně dostupných e-knih nebo komentářů);
- vzdělávací aktivity, které často kooperativní projekty doprovázejí, vedou ke zlepšení profesních znalostí a dovedností knihovníků¹⁾.



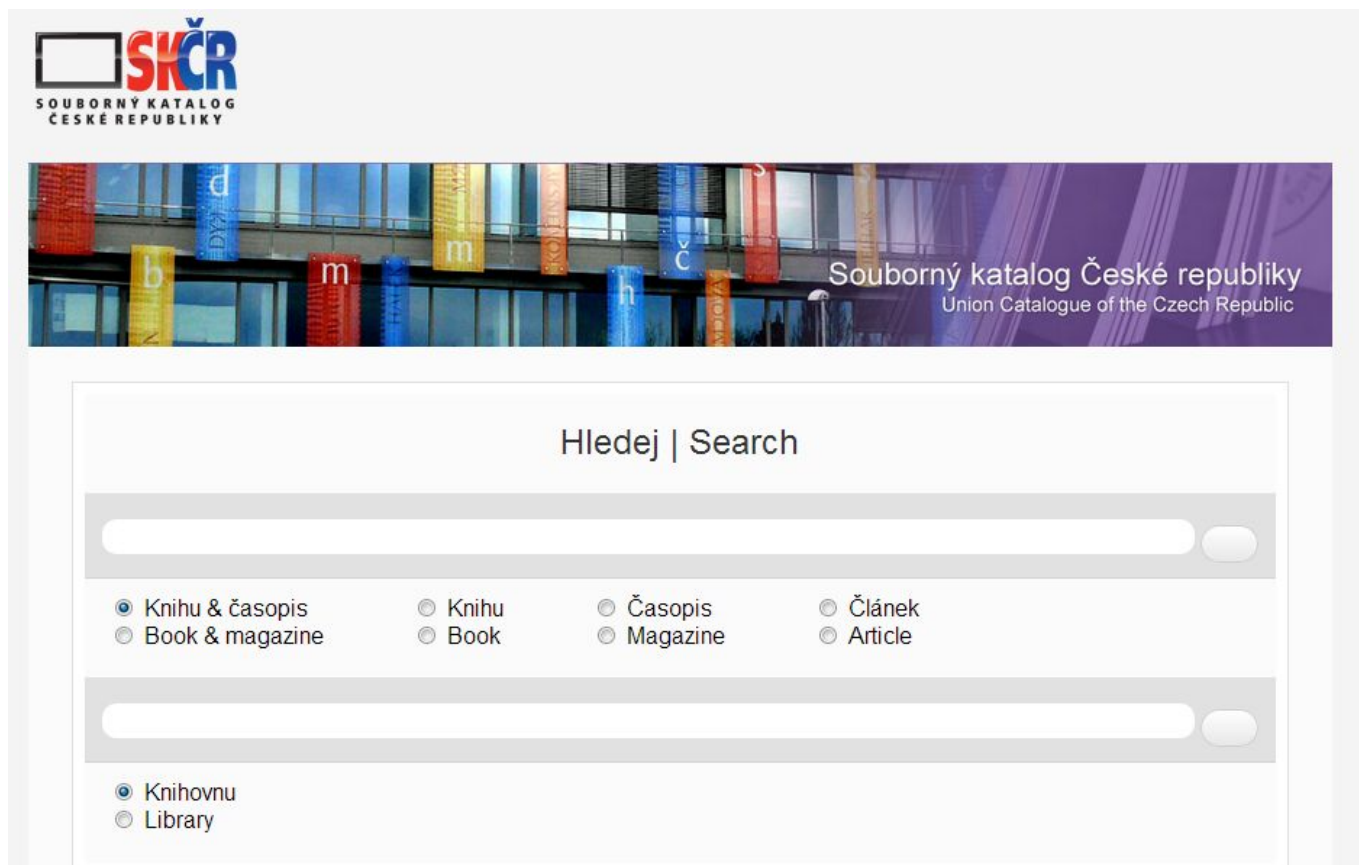
Jedním z cílů dotačních programů **VISK** je spolupráce knihoven, proto **na zapojení knihoven do různých kooperativních projektů je možné čerpat dotace z programů VISK.**

2. Souborný katalog ČR

Souborný katalog ČR (viz též obr. 1) je provozován Národní knihovnou ČR. Je budován od roku 1995; původně jako **společný projekt národních knihoven ČR a Slovenska**. V současné době Souborný katalog ČR obsahuje přes sedm milionů záznamů monografií, speciálních dokumentů a periodik dostupných v téměř pěti stech spolupracujících knihovnách²⁾.

Uživatelům Souborný katalog ČR umožňuje na jednom místě vyhledávat knihy, časopisy nebo články a také prohledávat adresář knihoven. V záznamech dokumentů jsou uvedeny knihovny, které dokument vlastní, s možností prokliknutí se na záznam v lokálním katalogu dané knihovny. Rozhraní katalogu umožňuje náhledy obálek a obsahů, nabízí generování citací, odkaz na informace o autorovi na Wikipedii aj. (Ani funkce pro vyhledávání v katalogu, ani samotné rozhraní však již nevyhovují dnešním nárokům na uživatelskou použitelnost a přívětivost.)

Knihovnám Souborný katalog ČR umožňuje především stahování bibliografických záznamů pomocí protokolu Z39.50 a objednávání meziknihovních výpůjček.



Obr. 1: Vstupní stránka Souborného katalogu ČR (zdroj: <http://www.caslin.cz/>, získáno 2019-02-10)

2.1 Přispívání do Souborného katalogu ČR

Spolupracující knihovny do Souborného katalogu ČR dodávají záznamy třemi způsoby:

- tzv. dávkovým přispíváním;
- prostřednictvím protokolu OAI-PMH;
- prostřednictvím webového formuláře.

Tzv. dávkové přispívání znamená, že knihovna v pravidelných intervalech³⁾ posílá do Souborného katalogu ČR dávky, tedy soubor(y) obsahující nové záznamy ve formátu MARC 21 (ve výměnném formátu ISO 2709 nebo v řádkovém formátu MARC). Soubory knihovna nahraje prostřednictvím přiděleného účtu na FTP server Národní knihovny ČR. Každá přispívající knihovna má přidělenou adresu, na které jsou po zpracování dávky a přijetí záznamů do Souborného katalogu ČR zobrazeny informace o případných chybách, takže je knihovna má možnost opravit.

Předávání záznamů prostřednictvím protokolu OAI-PMH znamená, že záznamy získává (sklízí) přímo Národní knihovna ČR. Možnost využít protokol OAI-PMH je dostupná ve všech aktuálních verzích komerčních i otevřených softwarů používaných v ČR. Sklizení záznamů v praxi vypadá tak, že knihovna, která se se Souborným katalogem ČR dohodla na tomto způsobu přispívání, oznámí adresu pro sklizení, jméno setu, který definuje záznamy ke sklizení⁴⁾, a požadovanou frekvenci sklizení. Sklizení probíhá obvykle jednou týdně nebo jednou měsíčně (např. první sobotu v měsíci). Souborný katalog ČR (jako tzv. harvester) požádá pomocí protokolu OAI-PMH o metadata záznamů, které byly v katalogu přispívající knihovny (ta je v roli tzv. providera) upraveny nebo vytvořeny od poslední sklizně (tj. mají odpovídající datum úpravy nebo vytvoření). Tato metadata jsou následně sklizená. Po vstupních procedurách na straně Národní knihovny ČR (kontrola chyb, duplicit atd.) jsou sklizené záznamy zařazeny do Souborného katalogu ČR. Stejně jako v případě dávkového přispívání najde poté knihovna informace o chybách záznamů na přidělené adrese na serveru Národní knihovny ČR.



Díky kontrolám záznamů a zpětné vazbě ze strany Souborného katalogu ČR (hlášení o chybách, duplicitách apod.) pomáhá přispívání do něj k významnému zlepšení kvality bibliografických záznamů přispívající knihovny.

Předávání záznamů prostřednictvím webového formuláře přímo v rozhraní Souborného katalogu ČR se týká především aktualizace záznamů odebíraných periodik. U periodik tento způsob přispívání (na rozdíl od záznamů monografií a speciálních dokumentů) volí většina knihoven. Při zahájení spolupráce dostane knihovna přístupové údaje. Aktualizace odběrů probíhá nejméně jednou ročně⁵⁾.



Každý software má jinak řešené **trvalé odkazy na záznamy** (URL záznamů) v katalogu. Protože se záznamy v Souborném katalogu ČR propojují s lokální bází katalogu přispívající knihovny právě pomocí těchto odkazů, při přechodu na nový knihovní software je nutné Soubornému katalogu ČR nahlásit případné změny odkazů na záznamy v katalogu.

Identifikační čísla záznamů jsou součástí propojovacího URL. Proto je nutné zjistit, jestli v novém softwaru nedojde ke změně identifikačního čísla. Pokud k takové změně došlo, je nutné ji oznámit pracovníkům Soubornému katalogu ČR a dohodnout se s nimi na tom, jak bude řešeno přečíslování záznamů, které knihovna do Souborného katalogu ČR již dodala.

3. Národní autority

Se Souborným katalogem ČR je úzce provázán projekt národních autorit. Portál [Národní autority](#) shromažďuje informace týkající se databáze autorit, která je budována díky spolupráci řady knihoven.

Autoritní záznamy jsou ověřenými záznamy, které obsahují údaje o osobách, korporacích, názvech nebo předmětových heslech. Databáze národních autorit je dostupná mj. prostřednictvím webového

rozhraní na serveru Národní knihovny ČR, těžiště využití souborů národních autorit je však především v knihovních katalozích a dalších službách, kde pomáhají jednoznačně určit objekt, který uživatel vyhledává. Na obr. 2 jsou zobrazeny výsledky vyhledávání termínu „Josef Čapek“ v databázi národních autorit. Knihovníci a uživatelé knihoven mohou jednotlivé autory odlišit pomocí údajů o oblasti činnosti, data narození apod. Knihovní a další softwary pracují s identifikátorem národní autority (na obr. 2 je uvedeno ve sloupci „identifikační číslo“), které se uvádí v poli MARC pro popis záhlaví autority v podpoli 7.

#	Záhlaví	Ident. číslo
1	☐ <u>Čapek, František</u> Středoškolský pedagog a muzejní pracovník, zabýval se strojným zpracováním kamene a historií broukařství na Hořicku.	xx0219231
2	☐ <u>Čapek, František</u> Ing., lesní inženýr a středoškolský učitel.	mzk2015896720
3	☐ <u>Čapek, František, 1845-</u> Narozen 1845 v Krašticích. Středoškolský profesor, článek o české gramatice.	jk01021001
4	☐ <u>Čapek, František, 1914-1988</u> Narozen 12.11.1914 Jasenná (okr. Náchod), zemřel 17.6.1988 Hradec Králové. Český olympionik, sportovní střelec, mistr sportu (1957), puškař.	hka0085170
5	☐ <u>Čapek, František, 1914-2008</u> Narozen 24. 10. 1914 v Branicích, zemřel 31. 1. 2008 v Praze. Zápasník, kanoista.	jo20000074548

Obr. 2: Příklad záznamů jmenných autorit a jejich identifikátorů (zdroj: <https://aleph.nkp.cz/cze/aut>, získáno 2019-02-27)

Autoritní záznamy je možné stahovat jednotlivě pomocí protokolu Z39.50 nebo dávkově. Pro dávkové stahování knihovny využívají FTP účet přidělený Národní knihovnou ČR. Prostřednictvím tohoto účtu mohou knihovny do svého knihovního softwaru stahovat a importovat soubory autorit různých typů a v různých formátech podle potřeby knihovny a daného softwaru. Může se jednat o všechny záznamy nebo např. pouze aktualizace za různá období.

Autoritní záznamy mohou také pomoci ve vzájemném propojení různých zdrojů, ať už jde o katalogy knihoven nebo různých webových služeb. Na obr. 3 je uvedeno možné využití autoritních záznamů k propojení [hesla o Karlu Čapkovi na české Wikipedii](#) na díla Karla Čapka v Souborném katalogu ČR, na volně dostupné e-knihy v Městské knihovně v Praze nebo na autoritní záznamy o Karlu Čapkovi v dalších zdrojích.



Externí odkazy

- Kategorie **Karel Čapek** ve Wikizdrojích
- Obrázky, zvuky či videa k tématu **Karel Čapek** ve Wikimedia Commons
- Osoba **Karel Čapek** ve Wikicitátech
- Plné texty děl autora **Karel Čapek** na projektu Gutenberg
- Seznam děl** v Souborném katalogu ČR, jejichž autorem nebo tématem je *Karel Čapek*
- Kompletní dílo Karla Čapka v elektronické podobě (ePub, PDF, HTML, RTF ...) zdarma na webu Městské knihovny v Praze
- Karel Čapek na Čapek.misto.cz
- Památník Karla Čapka
- Životopis a dílo na stránkách Gymnázia Karla Čapka v Dobříšsi
- Společnost bratří Čapků
- Rozhlasové zpracování několika děl Karla Čapka ve zvukovém formátu ke stažení na webových stránkách Českého rozhlasu
- Podrobný životopis Karla Čapka na webu provozovaném PIS
- Nedělní fejetony Karla Čapka v Lidových novinách
- Karel Čapek na Kinoboxu.cz
- Karel Čapek v Internet Movie Database (anglicky)
- Karel Čapek v Česko-Slovenské filmové databázi
- Čapkův hlas v Archivu rozhlasu

Autoritní data: AUT: jk01021023 | GND: 118668250 | ISNI: 0000 0001 2127 202X | LCCN: n85229446 | VIAF: 34454129
| WorldcatID: lccn-n85229446

Obr. 3: Ukázka využití autoritního záznamu na Wikipedii k propojení různých webových služeb (zdroj: <https://cs.wikipedia.org/>, získáno 2019-02-10)

Vhodné je, aby se knihovny, které autoritní záznamy využívají, také zapojily do jejich tvorby a přispívaly do databáze autorit. K tomu je potřeba tzv. aktivní klient Z39.50 (s funkcí UPDATE). Je rovněž třeba projít školením zaměřeným na vytváření autoritních záznamů (školení zajišťuje oddělení národních autorit Národní knihovny ČR).

Další informace o zapojení do tvorby národních autorit najdete na [portálu Národní autority](#).

4. Obálky knih

[ObalkyKnih.cz](#) (viz obr. 4) je webová služba, která shromažďuje doplňující informace o knihách, které je možné následně využívat v dalších webových projektech a službách.

OBALKY KNIH [Úvod](#) [Přidat obálku](#) [API a dokumentace](#) [O projektu](#)

Vyhledat

Projekt ObalkyKnih.cz sdružuje různé zdroje informací o knížkách do jedné, snadno použitelné webové služby. Naše databáze v tuto chvíli obsahuje **1845713 obálek** a **455185 obsahů** českých a zahraničních publikací. Naše API využívá většina knihoven v ČR.

E-mailová adresa
Heslo **Přihlásit**
[Registrovat »](#) [Zapomenuté heslo?](#)

Nejnovější obálky

Knihovny zapojte se do skenování obsahů a obálek : informace a stažení skenovacího klienta
(nově lze skenovat i seznamy doporučené literatury a fotografie autorů)

Knihovny Vylepšíte svůj katalog pomocí náhledů titulních stran, obsahů, anotací, recenzí, či hodnocení knih! To vše velmi jednoduše a zdarma díky naší službě. Více informací »	Nakladatelé Chcete zvýšit prodej a zaujmout širší čtenářské publikum? Poskytněte nám fotky obálek a další informace o svých knihách. Do detailu knihy umístíme váš odkaz. Více informací »	Dodavatelé IS Integrací API ObalkyKnih.cz snadno pozvednete váš knihovní software na zcela novou úroveň. Poskytujeme obálky knih, anotace, recenze, hodnocení a mnohé další. Více informací »	Čtenáři Díky službě ObalkyKnih.cz si snadno podle obálky knihy, časopisu, CD či DVD vyberete a v obsahu zjistíte co obsahuje. Dále si můžete prohlížet jejich hodnocení, komentáře, apod. Více informací »
---	--	---	--

Obr. 4: Úvodní stránka služby ObalkyKnih.cz (zdroj: <http://www.obalkyknih.cz/>, získáno 2019-02-10)

V současné době projekt nabízí:

- obálky knih, periodik a speciálních dokumentů;
- obsahy knih a periodik;
- obsahy ve formě textu vhodné pro indexaci v knihovním softwaru;
- anotace;
- komentáře a hodnocení;
- authority (obrazová a jiná data napojená na identifikátor autoritního záznamu, např. fotografie osob, GPS souřadnice míst a webové odkazy);
- citace;
- volně dostupné e-knihy;
- seznamy literatury.

Některé z těchto informací jsou získávány automatickým sklízením volně dostupných zdrojů; značná část je však dodávána spolupracujícími subjekty. Jde převážně o knihovny, které pomocí tzv. [skenovacího klienta](#) skenují obálky knih a časopisů, obsahy, seznamy použité literatury či fotografie autorů, popř. spolupracují jiným způsobem.

Informace jsou ke knihám propojeny prostřednictvím identifikátorů (ISBN, ISSN, ISMN, číslo ČNB, OCLC, URN:NBN, EAN či čárového kódu)). Pomocí API pak mohou být tyto informace přebírány různými webovými službami a knihovními katalogy. Podpora jednotlivých funkcí, které služba ObalkyKnih.cz nabízí, se v jednotlivých knihovních softwarech liší, všechny však umí zobrazit

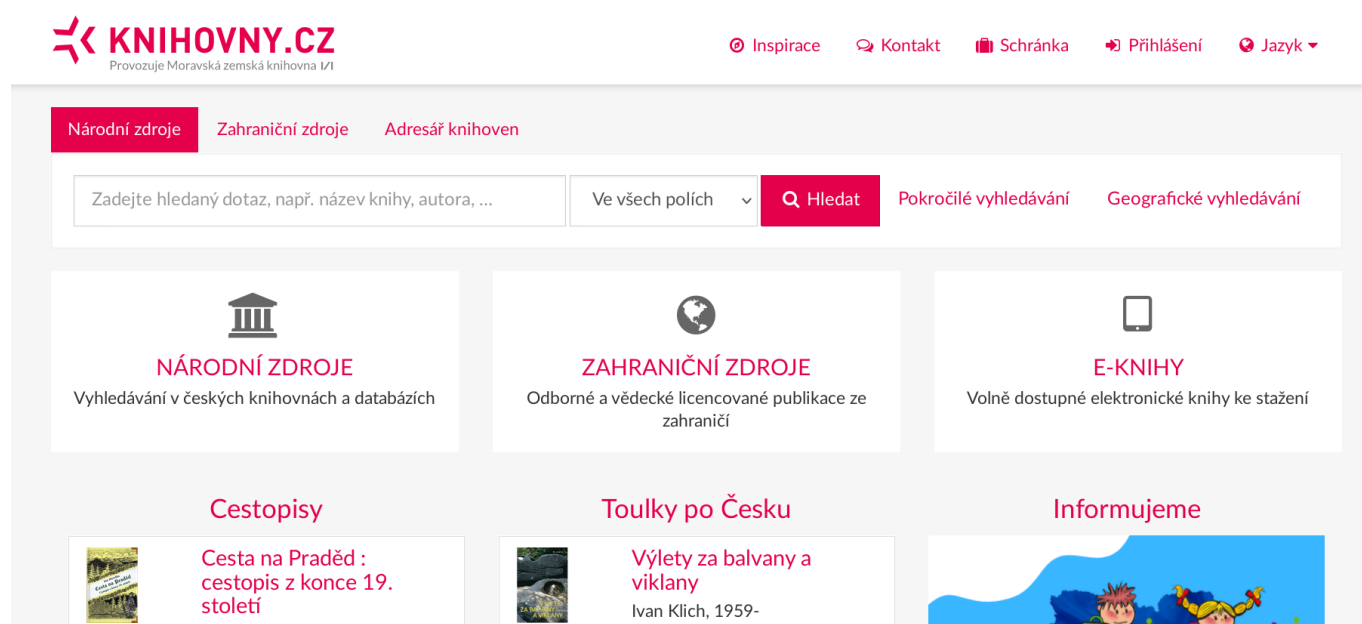
přínejmenším obálky a obsahy⁶⁾. Knihovna, která chce přidat obsah ze služby ObalkyKnih.cz využívat ve svém katalogu, se musí **zaregistrovat** a uvést adresu a IP adresu svého katalogu.

5. Knihovny.cz

Cílem portálu **Knihovny.cz** je poskytnout uživatelům prostřednictvím moderního a jednoduchého uživatelského rozhraní možnost vyhledávat z jednoho místa knihovní dokumenty z českých knihoven i dalších českých i zahraničních informačních zdrojů. Vznik portálu vychází z Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011–2015 a je také součástí současné Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2017–2020. Provoz portálu je zajišťován Moravskou zemskou knihovnou.

Do projektu je v současné době zapojeno cca 90 knihoven. Zapojeny jsou i další zdroje, např. Souborný katalog ČR, národní autority, databáze ANL, Centrální adresář knihoven v ČR, Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) či Zákony pro lidi.⁷⁾

Uživatelé zapojených knihoven mohou na portálu propojit své účty z různých knihoven a v rámci jedné služby si v těchto knihovnách vyhledávat publikace, prodlužovat výpůjčky, objednávat a rezervovat knihy. V některých zapojených knihovnách je rovněž možné provést online registraci, zaplatit poplatky nebo vyhledávat v elektronických zdrojích knihovny. Součástí rozhraní je řada přidávaných služeb, např. ukládání oblíbených záznamů nebo historie, exporty nebo sdílení záznamů či generování citací v různých citačních stylech. Vstupní stránka portálu Knihovny.cz je k dispozici na obr. 5.



Obr. 5: Vstupní stránka portálu Knihovny.cz (zdroj: <https://www.knihovny.cz/>, získáno 2022-08-10)

5.1 Technické řešení a architektura

Portál Knihovny.cz je komplexní systém, který je složen z dalších vzájemně propojených podsystémů⁸⁾. Těmito podsystémy jsou:

- Správce zdrojů (služba, která zajišťuje sklizení metadat a plných textů, aktualizaci, deduplikaci a obohacování záznamů a tvorbu vyhledávacích indexů);
- Metadatový index a vyhledávací nástroj (otevřená platforma Apache Solr, která umožňuje vyhledávání v textu, včetně fasetového vyhledávání, distribuovaného vyhledávání a vyhledávání v dokumentech typu PDF nebo ODT);
- Uživatelské rozhraní (otevřený discovery systém VuFind, který zajišťuje vyhledávání a zobrazení zdrojů, napojení na knihovní softwaru a služby knihovny pro čtenáře i propojení na další zdroje, např. na externí službu ObalkyKnih.cz);
- Centrální index (EBSCO Discovery Service, jenž slouží k vyhledávání v zahraničních zdrojích).

5.2 Služby portálu pro knihovny

Knihovněm portál nabízí:

- možnost stahovat záznamy pomocí protokolu Z39.50 (k dispozici je [několik profilů pro stahování](#), např. akademické či zahraniční knihovny);
- možnost využít rozhraní portálu jako online katalog či discovery rozhraní knihovny;
- službu [ZÍSKEJ](#) (portál slouží jako zdroj dat pro tuto službu).

5.2.1 Technické požadavky na zapojení knihovny do portálu

Knihovna, která se chce do portálu Knihovny.cz zapojit, by měla:

- umožnit sklizení záznamů pomocí OAI-PMH ve verzi 2 (popř. zajistit pravidelný export dat na SFTP server Moravské zemské knihovny);
- předávat informace o exemplářích v poli 996 bibliografického záznamu ve formátu MARC 21;
- mít k dispozici protokol NCIP nebo Aleph RESTful API (za účelem zpřístupnění informací o dostupnosti knihovních jednotek a zprostředkování služeb lokálního katalogu knihovny);
- být registrována ve federaci eduID.cz pro ověřování identit.



Knihovny zapojené do portálu Knihovny.cz by měli v případě změny softwaru včas upozornit pracovníky portálu, že se chystají na změnu knihovního softwaru. Tato komunikace může pomoci předejít případným technickým problémům způsobeným změnou URL záznamů v novém softwaru, změnou URL pro sklizení přes OAI-PMH apod.

6. Virtuální polytechnická knihovna

[Virtuální polytechnická knihovna](#) (VPK) je služba pro dodávání dokumentů (document delivery service). VPK byla spuštěna v roce 2001 (navazovala na systém INVIK, který od roku 1997 registrovaným uživatelům nabízel službu elektronického dodávání dokumentů ze Státní technické knihovny). VPK je virtuálním sdružením spolupracujících knihoven (zaměřených především technicky), které virtuálně sjednotily své fondy v tzv. Souborném katalogu VPK a nabízejí uživatelům za úhradu

doručení kopie z časopisů nebo objednáni článků z fondů jiných než účastnických knihoven (včetně zahraničních) prostřednictvím klasických meziknihovních výpůjčních služeb.

Služba je provozována na serveru Národní technické knihovny (viz obr. 6). Uživatelem VPK se může stát fyzická i právnická osoba. Podmínkou je vytvoření uživatelského konta VPK podpis smlouvy o užívání uživatelského konta a využívání VPK.

NTK
50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E
Národní technická knihovna
National Library of Technology

Hledání v celém fondu NTK...
nebo v jednotlivých zdrojích: Katalog, e-knihy A-Z, e-časopisy A-Z, e-zdroje

Co u nás najdete - Služby a podpora - Kultura a události - O nás - Projekty a inovace -

Hledání na webu...

Titulní strana / Služby a podpora / Meziknihovní služby a objednávání článků / Virtuální polytechnická knihovna

Virtuální polytechnická knihovna

Služba **elektronického dodávání dokumentů (EDD)**, tj. digitálních kopií z **tištěného fondu** zúčastněných knihoven, byla **pozastavena**. Smluvní partner DILIA neprodloužil platnost kolektivní smlouvy týkající se pravidel EDD, a proto prozatím nemůžeme tuto službu rámci VPK poskytovat.

Ostatní služby (vč. mezinárodní meziknihovní služby) fungují beze změn.

Omlouváme se Vám za nepohodlí a na uzavření náhradní smlouvy s DILIA pracujeme.
Servisní centrum VPK.

Co je VPK? Jak se stát uživatelem Účastnické knihovny

Jak se stát uživatelem VPK

Uživatelem VPK se může stát fyzická osoba starší 18 let nebo osoba právnická, a to po podpisu "Smlouvy o užívání adresáře, tzv. uživatelského konta, na zabezpečeném serveru NTK a o využívání služeb kooperačního systému Virtuální polytechnické knihovny".

Pokud nemůžete přijít podepsat smlouvu osobně do Národní technické knihovny, můžete si smlouvu vytisknout a poslat ve dvou vyplněných (v případě organizace též

Servisní centrum VPK
✉ digi@techlib.cz
☎ 232 002 446
Vstup do VPK pro registrované uživatele

Důležité odkazy

- Souborný katalog VPK
- Souborný katalog ČR

Související soubory

Knihovní řád a ceník služeb VPK (411,2 kB)

Ceník služeb VPK (153,6 kB)

Ochrana osobních údajů uživatelů VPK (94,93 kB)

Obr. 6: Informace o Virtuální polytechnické knihovně na webu Národní technické knihovny (zdroj: <https://www.techlib.cz/>, získáno 2019-03-18)

V současné době je služba elektronického dodávání dokumentů v rámci Virtuální polytechnické knihovny pozastavena (stav k srpnu 2019).

7. ZÍSKEJ

ZÍSKEJ je platforma pro meziknihovní výpůjční služby a služby dodávání dokumentů, která je propojena s vyhledávačem portálu Knihovny.cz. Platforma funguje prostřednictvím webového rozhraní a je řešena jako open source (zdrojový kód je otevřený a platformu je možné bez vnějších omezení rozvíjet a propojovat s dalšími službami). ZÍSKEJ je služba, která využívá zdroje dat dostupné na portálu Knihovny.cz. V současné době je určena pouze pro knihovny, počítá se však s její integrací přímo do portálu, kde ji budou moci využívat nejen knihovníci, ale také běžní uživatelé. Informace o aktuální dostupnosti dokumentu jsou zajišťovány pomocí protokolu NCIP. Knihovnám služba umožňuje nastavovat profily, zadávat objednávky meziknihovních výpůjčních služeb nebo elektronického dodávání dokumentů, spravovat účetní operace nebo statistiky týkající se využívání služby apod. Rozhraní je navrženo podle vzoru současných e-shopů, které umožňuje např. zadání požadovaných

parametrů doručení či sledování stavu objednávky.

Aktuálně mohou knihovny využívat několik základních modulů:

- autentizační modul a slučování identit;
- tvorba požadavků;
- řízení požadavků (ten zpracovává frontu příchozích požadavků);
- hlídací pes pro hlídání časových limitů;
- monitorování kvality služeb;
- statistiky.

Obr. 7 ukazuje profil spolupracující knihovny ve službě ZÍSKEJ.

PŘEHLED PROFIL KNIHOVNY NOVÁ OBJEDNÁVKA OBJEDNÁVKY POŽADAVKY REPORTY A STATISTIKY

ZÍSKEJ > KNIHOVNY > ABA013: NTK

Národní technická knihovna

Národní technická knihovna, Technická 6/2710, 160 80 Praha 6 - Dejvice, IČ 61387142
<http://www.techlib.cz>

INFORMACE O KNIHOVNĚ

SIGLA:	ABA013
Název:	Národní technická knihovna
Zkratka:	NTK
Web:	http://www.techlib.cz
Adresa:	Technická 6/2710, 160 80 Praha 6 - Dejvice Vyhledat na mapy.cz
IČ:	61387142
IdP EntityID:	https://shibboleth.techlib.cz/idp/shibboleth

CENÍK MVS

Pro své čtenáře:
0

Pro čtenáře jiných knihoven (pokud ty nemají stanovenou fixní cenu pro své čtenáře):
50 (30 – 200)

Obr. 7: Profil spolupracující knihovny ve službě ZÍSKEJ (zdroj: <https://ziskej-info.techlib.cz/info-pro-knihovny>, získáno 2019-03-18)

Pro zahájení spolupráce je nutné uzavřít smlouvu o spolupráci v projektu ZÍSKEJ. Poté knihovna obdrží přístupové údaje a může službu začít využívat.

Další informace o službě ZÍSKEJ najdete na [informačním portálu ZÍSKEJ](#).

Knihovní brána pro zrakově postižené

[Knihovní brána pro zrakově postižené známá pod názvem Daleth](#) je jednotné rozhraní, které prostřednictvím protokolu Z39.50 (pomocí tzv. federativního vyhledávání) umožňuje prohledávat z jednoho místa více zdrojů obsahujících dokumenty ve formátu vhodném pro osoby se zrakovým postižením (elektronické, zvukové, hmatové dokumenty). Brána je dostupná jako webové rozhraní (viz obr. 8) i jako mobilní aplikace; provozovatelem je středisko Teiresiás při Masarykově univerzitě. Zapojeny jsou virtuální i tradiční knihovny se speciálními dokumenty přístupnými pro zrakově postižené.

Domů
 O projektu
 Zapojené knihovny
 Registrace
 Kontakt
 Nápověda

CZ DE EN

Daleth
 KNIHOVNÍ BRÁNA
 PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ
 (celostátní knihovna přístupných dokumentů)

Mobilní Daleth

Vyhledávání v dokumentech

TYP DOKUMENTU

libovolný

KDE POLOŽKA

Název

OBSAHUJE

Požadovaný výraz napište zde...

...a současně

KDE POLOŽKA

Autor

OBSAHUJE

Požadovaný výraz napište zde...

Počet záznamů na stránku:

10

Nové hledání

HLEDAT

KNIHOVNY

DIGITÁLNÍ KNIHOVNÍ DATABÁZE

☒ Středisko Teiresiás, Masarykova univerzita, Brno
☒ Středisko Elsa, ČVUT v Praze
☐ Carolina – středisko digitalizace studijních zdrojů Informačního, poradenského a sociálního centra, UK v Praze
☐ Knihovna pro studenty se speciálními potřebami, Pedagogická fakulta, UK v Praze
☐ Středisko Augustin, Univerzita Hradec Králové
☐ Digitální knihovna – Dokumenty pro studenty se specifickými potřebami, VUT v Brně
☐ Centrum podpory studentů se specifickými potřebami, Univerzita Palackého v Olomouci

Obr. 8: Vstupní stránka portálu Daleth (zdroj: <https://www.teiresias.muni.cz/knihovni-brana/>, získáno 2019-03-18)

Další informace o bráně Daleth najdete na [jejím webu](#).

1) Příkladem může být každoročně pořádaný seminář pro účastníky Souborného katalogu ČR.

2) Přesné údaje jsou k dispozici na [portálu CASLIN.cz](#); ke konci roku 2018 to bylo 478 knihoven.

3) Velké knihovny obvykle posílají záznamy jednou týdně, menší jednou až dvakrát měsíčně.

4) Sety pomohou odlišit záznamy ke sklizení od těch záznamů, které se sklízet nemají (např. proto, že nejsou dosud zcela hotové nebo že se jedná o záznamy, které do Souborného katalogu ČR nepatří).

5) Výraznou pomocí je seznam periodik dané knihovny v Souborném katalogu ČR, který na začátku kalendářního roku od správců Souborného katalogu ČR obdrží všechny spolupracující knihovny.

6) Informace o podpoře jednotlivých funkcí jsou k dispozici v příspěvku NECHVÁTAL, Jiří. Novinky v projektu obálkyknih.cz. In: *Knihovny současnosti 2018* [online]. Praha: Sdružení knihoven ČR, 2018, s. 23–30 [cit. 2019-09-09]. ISBN 978-80-86249-86-5. Dostupné z: http://sdruk.mlp.cz/data/xinha/sdruk/2018/KKS18/sbornik18/Knihovny_soucasnosti_2018.pdf (jde o stav k podzimu 2018).

7) Viz podrobněji [zapojené knihovny a zdroje](#).

8) STOKLASOVÁ, Bohdana et al. *Knihovny.cz: Centrální portál českých knihoven: Projektový záměr* [online]. Verze 5. 1.3.2016 [cit. 2019-09-20]. Dostupné z: <https://drive.google.com/uc?export=download&id=0BybfmRyCKVJ4c3ZNM0ZYa0M0LTA>

From:

<https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/> - Metodické příručky pro knihovny

Permanent link:

https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/aks/kooperativni_projekty_v_cr?rev=1660112804

Last update: **2022/08/10 08:26**

